

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Ivdicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvum Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

87 Seditiones politicas tollere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

pietissimus est, qui se minimum scire arbitrat: & rudium rudissimus, qui se plurimum scire autumat. Si quis enim est, qui multa norit, seper inuenit aliū, qui plura norit. Maxima pars eorū, quæ scimus; est minima eorum, quæ nescimus. *Quintil.* Multi ad scientiam peruenissent, nisi se iam dudum peruenisse putassent. Et: Vana scientiæ persuasio multos fructus perdit.

Scilicet ingenua quod quisq; est cultior arte:

Hoc magis humanis moribus esse solet.

Poenas superb. vide in Theatro Hist. locis de Iactantia, & de superbia.

SIGNVM LXXXVII.

OB NATALIVM SPLENDOREM, SEV
generis nobilitatem non superbiere.

Nobilis apud Deum est, quicumq; iustus est, vel in gratia, vel charitate Dei. Nam 1. Reg. 2. v. 29. Dominus ait: *Quicumq; glorificauerit me, glorificabo eum: qui autem contemnunt me, erunt ignobiles.* Eiusmodi nobiles dicuntur in sacris literis: Amici Dei, in adoptionem filiorum Dei assumpti, filij Dei, hæredes, & cohæredes Christi, Diuinae consortes naturæ, Reges, Sacerdotes, *Dyscolan. 1. 12. Rom. 8. 14. 17. 2. Pet. 1. 4. 1. Pet. 2. 9. Ioan. 10. 34.*

Verā nobilitatē nō ex genere, aut prosapia; sed ex virtute, & gratia Diuina esse potēdā docēt sacra litera. Nā S. Ioan. ait: *Omnia qui facit iustitia, ex Deo natus est. Omnis qui diligit (& credit, &c.) ex Deo natus est. 1. Ioan. 2. 29. & 4. 7.* At Deo nihil est nobilius. 1. *Tim. 1. 17. Ephef. 3. 14. Iac. 1. 17.* Qui talē Patrē, omnis nobilitatis auctorē & parentē sibi vendicare potest, nō potest de sua nobilitate dubitare, licet hæc ignota sit mundo: quod & indicauit S. Ioan. dicēs: *(ep. 1. c. 3. v. 1.) Videte qualem charitatem*

charitatē dedit nobis Pater, vt filij Dei nominemur, & simus: propter hoc mūdus nōuit nos, quia nō nōuit eū. Hinc etiā cū Iudæi, iactātes nobilitatē originis suæ, dicerent: Ioan. 8. 35. *Semē Abrahæ sumus*, respondit eis Iesus: *Si filij Abrahæ estis, opera Abrahæ facite*. Et cū quidā monerent Christū, matrem suā, & fratres suos stare foris: respondit: (Matth. 12. 46.) *Quicumq; fecerit voluntatē Patris mei, qui in calu est, ipse meus frater, & soror, & mater est*. Hinc S. Chrysostomus Hom. 45. in Matth. ait: Vna & sola communis nobilitas atque necessitudo cum Christo est, vt voluntatem Dei facias.

Legimus Deū in populi Iudaici Duces, & Principes elegisse, nō genere & profapia illustres, sed pecori curando vacantes, vt *Moyse*, qui pascebat oves a *Saul* ad Regiū Thronū euehēdus esset, operā dabat amissis asinabus patris sui quærēdis, qui de se ait: *Nūquid non filius Lemini ego sum, de minima Tribu Israel? & cognatio mea nouissima inter oēs familias de Tribu Benjamin?* (1. Reg. 9. 1. 21.) *Dauid* Rex se de post foetantes acceptum esse fatetur. b *Christus* in *Apostolos* non nobiles, sed plebeios & viles homines elegit. Vnde B. Paulus, 1. ad Cor. 1. 26. ait: *Non multi nobiles, & c.*

Clemēs Alex. in altero *Stromatōo*, etiā ex Platone conatur probare, Christianos, qua Christianos, esse sūmæ nobilitatis & regios. S. *Ambros.* in verba Lucae cap. 3. *Patrē habemus Abrahā*, lib. 2. c. 3. Non datur nobilitati palma, sed cursui. S. *Gregorius Nazian.* Orat. in laudē *Gorgoniæ sororu*: *Gorgoniæ* patria fuit superna Ierusalem: nobilitas aēt Diuinæ imaginis cōseruatio, & c. Et in Orat. ad *Arianos*: *Magnis omnib⁹ & excelsis viris patria est vna superna Hierusalē*. Omnib⁹ gen⁹ vnū: si inferiora, ora hęc spectare velis, puluis, & lim⁹: si superiora,

spiraculum illud, cuius participes facti sumus, quodque incorruptum seruari iubemur, & cum quo mihi ad Tribunal sisti necesse est. Quisquis recta viuendi ratione, animiq; ad exemplar suū inclinatione spiraculum illud cōseruauerit huic demum nobilitatis ratio constabit. Contra, qui vitijs illud sceleribusq; foedauerit, formamq; alteram, hoc est, serpentis, sibi induxerit, ille verè ignobilis & obscurus erit existimandus. *Idem in Nobilem malè moratum* inquit: Quidam olim probis quidem parentibus natus, verum omnium vitiorum genere infamis, alij cuiusdam, genere non admodum claro, sed eximia virtute prædito, maiores suos insolentius efferebat. Ille autem suauiter arridēs: Mihi, inquit, probro genus meum est: tu autem generi tuo. Si quis tibi oris deformitatem, aut odoris foeditatem per contumeliam obijceret, nihilne aliud responderes, quam quod pater tuus formæ pulchritudine excelluisset, aut suauissimè olere solitus esset? &c. *Ibid.* Lutum idē omnes sumus, iisdem omnes pellibus contexti: puluis vnus omnes sumus, ab eodem fectore genus omnes ducimus. Præstat in obscuritate generis virtute, quàm in maiorum claritate vitijs cumulari. Nam & rosa, licet ex aspera planta nascatur, fragrantissimum tamen odorem afflat, s. *Hieronymus ad Celantiam de institut. matris amiliæ*: Nescit religio nostra personas accipere, nec conditiones hominū: sed animos inspicit singulorū: ū: seruū & nobilē de moribus pronūtiat. Sola apud Deū libertas est, non seruire peccatis. Summa apud Deū nobilitas est, clarū esse virtutibus. Quid apud Deū in viris nobilior Petro, qui piscator, & pauper fuit? quid in foeminis B. Maria illu-

illustrius, quæ spōsa fabri describitur? Sed illi piscatori & pauperi cælestis regni à Christo creduntur claves. Hæc spōsa fabri meruit esse mater illius, à quo ipsæ claves datæ sunt. *Elegit .n. Deus* (1. Cor. 1. 26.) *ignobilia & contēptibilia huius mūdi*, ut potētes ac nobiles ad humilitatē facilius adduceret. Nam & aliās frustra sibi aliquis de nobilitate generis applaudit, cum vniuersi paris honoris, & eiusdem apud Deum pretij sint, qui vno Christi sanguine sunt redempti. Nec interest quæ quis conditione natus sit, cum omnes in Christo æqualiter renascamur. *Auctor operis imperfecti* Hom. 3. in verba Matth. *Patrem habemus Abraham*; Quid prodest ei, quem sordidant mores, generatio clara? aut quid nocet illi generatio vilis, quem mores adornant? ipse se vacuum ab omnibus actibus bonis ostendit, qui gloriatur in patribus, Quid profuit Cham, quod filius fuit Noë? aut quid noeuit Abraham, quod patrem habuit Thare, luteorum deorum cultorem?

Etiam Ethnici Philosophi, & Poëtæ, licet apud eos nulla vera fuerit virtus, quia fide vera & gratia Dei carebant, tamen veritatem nobilitatis maximè ponebant in virtute. Et ego in hoc sum Vlyseus: Quid, 13. Metamorph.

Nam genus, & proauos, & qua non fecimus ipsi,

Vix ea nostravoco.

Eleganter scripsit Imp. Leo (*Opusc. de App. bell. lib. 2. cap. 32.*) Sicut animantia omnia ex moribus ipsorum & actionibus exquirimus, vtrum generosa sint, an inertia: ita & hominum nobilitatem nõ ex maiorum laude, sed ex suis ipsorum actionibus & rebus gestis æstimare oportet. Hinc & Quidius:

Ppp 5

Non

*Non census, nec clarum nomen auorum:
Sed probitas magnos, ingeniumq; facit.*
Et Iuuenalis Satyra 8.

Tota licet veteres exornent atria cera:

Atria, nobilitas sola est, atq; vnica virtus.

ceras vocat imagines cereas. *Ferdinandus* crebris illud vsurpabat sermonibus: Boni viri, & boni vini originem non esse curiosè inquirendam. Nà vt interdum in loca non admodum celebri vini nascitur generosum: ita saepe ex humili loco viri prodeunt laudatissimi. *Nicol. Reusnerus Class. Symb. 40.* Sic & *Socrates* dicebat: Neque frumentum optimum iudicandum, quod in pulcherrimo agro natum est, sed quod commode nutritur neque vir bonus & amicus beneuolus, qui genere clarus, sed qui moribus egregijs fuerit. *Stob. Serm. 84. Bion ad Antiochum apud Stob.* O Rex, gittarijs si opus habes, non vnde sint interrogas, sed scopum proponis, & qui tangunt, eligis: sic & alios explora, non vnde, sed quales sint. *Cum Orbano V. Pontifici natalium obscuritas à Rege Hispaniæ obijceretur, respondit: Virtutis non esse nasci nobilem, sed nobi eim factis & meritis fieri, id verò generosi animi esse.* Hinc Poëta ille:

Sint tibi Francorum Rex & Regina parentes,

Et maneat virtus pectore nulla tuo:

Non pluris faciam te, quam si rustica mater

Sit tibi, & ignotus rusticus ipse parens.

S. Chrysostomus in Matth. Melius est de contemptibili genere clarum fieri, quam de claro genere contemptibilem nasci, &c. *Theopompus* eos dum generosos & vtilis Reip. iudicandos estimabat, non qui à bonis & probis orti essent parentibus; sed qui bonitatem & probitatem cum aliqua

aliqua scientia coniunctam profiterentur. Verum enim est illud: Nobilitas scientiæ est filia, & scientia possessores nobilitat. *Plur.* Nobilis quasi noscibilis.

Herod. lib. 2. Hist. narrat, plebeium quendam nomine *Amasim* Regem factum Aegypti id temporis, quo septem Sapientes florebant in Græcia, contemptui à suis habitum, quòd ignobilis esset genere. Is ergo re cognita, iussit statuam erigi idolo, quod tota Aegyptus adorabat, ex metallo peluis seu cacabi, in quo ipse cum domesticis pedes lauare assoleret. Cumque conuocatus populus statuam adoraret, ex qua materia fustum aut ductum esset idolum indicauit, & addidit: Si statuam adoratis, quòd idoli statua sit, susque deque habentes, ex qua sit materia: mihi quoque, licet stirpe ignobili, honos à vobis impendendus, quòd Regis imaginem ac personam sustineo. Atque ab omnibus, etiam Magnatibus deinceps illi habitus honos. Quòd si à statuario eadem illa imago conuersa fuisset rursus in peluim, eodem honore (vt opinor) nemo dignam credidisset. De hoc *Amasi Plur. in Symposio 7. Sapient & Diog. invita Periandri.*

Villegius, patre fabro plaustrorum natus, ab *Otrone II. Imp.* ad Moguntinensem Episcopatum & Electoratum euectus, omnibus in locis plaustrum rotam depingi curauit, cum hac inscriptione: *Villegisi, quis sis, quis fueris, memento.* Mos inde obtinuit, vt rota hæc Archiepiscopo Moguntino pro Insigni data, & ab *Henrico II.* confirmata fuerit. *Bruschius.*

Cato interrogat, cur inter multos nobiles statuam non haberet? *Malo* (inquit) bonos ambigere, quam

quamobrem id non meruerim, quàm, quòd est grauius, cur impetrasim, mullitare. Boetius: Si quid est in nobilitate bonum, id esse arbitror solum, vt imposta nobilibus necessitudo videatur, ne à maiorum virtute degenerent.

Lycurgus ad ciues suos: Non vobis, inquit, o ciues nobilitas, & ductum ab Hercule genus proderit, nisi omni studio & opera illa ipsa gesserimus, per quæ ille mortalium omnium clarissimus, ac generosissimus extitit, ac per omnem vitam quæ honesta sunt, & discamus, & exercemus.

Cùm *Ioannes Hunniades* misisset ad *Huldrici Cilia Comitem*, vt ad se veniret in castra, hoc facere planè noluit, & ad se missis respondit: Ego Comes, & Princeps, & tam nobili familia natus, ad te veniam, hominem & nouum, & nostra ante nobilitatum. Quod cùm accepisset *Ioannes* Non ego (respondit) tuis maioribus, sed tibi me comparo: quanquam neque illis cedam, qui pugnando pro Christiana religione nobilitatus maius lumen posteritati meæ comparauit: atque in te Ciliensis Comitatus turpiter extinguitur: ita in me domus Nistricensis exornatur. A *Enea Sylu. de dictis Sigism. & Frid. Imp.*

Ad *Maximilianum II. Imp.* quidam venit, rogans, vt veteres scripturas & Archiua, vt vocant, domus Austriacæ inspiciendi sibi copiam facere vellet, quòd illius originem ab antiquissimis vicque temporibus deducere cõstituisset. Quæ causa, inquit *Imp.* ad hoc institutum te impellit? *Desiderium*, respondet, *Vestræ* Maiestati, & *voluntati Serenissimæ Austriacæ* familiæ inseruiens. Ergo tibi, inquit *Imp.* laboris huius & serui-

gratiam lubens facio : siquidem periculum est, ne nimis accurata illa diligentia tandem futorem, aut eiusmodi aliquem familiaræ nostræ conditorem exterebres. Quo responso mansuetissimus Imp. eorum vanitatem irrifit, qui à Troia-
*Omnia ini-
tia tenuia.*

SIGNVM LXXXVIII.

TEMPERANTEM ESSE CIRCA VENEREM, vt & in cibo, & potu temperantiam seruare.

Alexander Magnus summopere commendatur, quòd cum virginem pulcherrimam, alteri desponsatam, cepisset, eam intactam ad virum cum magnis muneribus dimiserit. *Veget. lib. 2. de re milit. Gell. lib. 6. cap. 8. Idem de Scipione Africano Valerius recenset: & Trogus de Annibale Carthaginensi. Vide locum de Castitate. Reges primo sua corpora bene regant, desideriorum motus compescant. Sensibus subditus, qui dominabitur alijs?*

Cyrus Rex Pantheam captiuam omnium formosissimam veruit ad se duci, ne illius amore corriperetur. Xenoph. lib. 5. & 6. pedia Cyri.

Missos facere honores, nec attingere Remp. illi debent, qui voluptatibus ducuntur, cupiditatum sese lenocinijs dederunt: (*Cic. pro Sestio*) Socrates Principatu dignum vult esse *διὰ λεκτικώτατον*, optimum ratiocinatorem, vt intelligat quid quaque in re vel boni, vel mali sit: (*Xenoph.*)